

Nr 50.

Ankom till riksdagens kansli den 19 april 1932 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående uppskov med amortering av två till reglering av Nedre Årån i Jönköpings län beviljade lån från odlingslånefonden.

(1:a avd.)

I en till riksdagen den 16 mars 1932 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 225, har Kungl. Maj:t under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit riksdagen medgiva, att uppskov under två år med amortering av två till reglering av Årån och tillstötande vattendrag mellan Erlandsdamm och Sölaryd i Jönköpings län den 6 maj 1921 och den 23 februari 1923 beviljade lån från odlingslånefonden må medgivas, dock med bibehållen skyldighet för intressenterna att under uppskovstiden erlægga ränta efter 3,6 procent å de oguldna delarna av nämnda lån.

Beträffande den närmare utredningen i ärendet hänvisas till berörda statsrådsprotokoll.

Den 6 maj 1921 anvisade Kungl. Maj:t till reglering av Årån och tillstötande vattendrag mellan Erlandsdamm och Sölaryd (Nedre Årån) för torrläggning av vissa vattenskadade marker i Våxtorps och Rydaholms socknar av Jönköpings län dels statsbidrag från allmänna avdikningsanslaget med 39,910 kronor under de i kungörelsen den 28 juli 1916 (nr 376) angående villkoren för erhållande och tillgodonjutande av statsbidrag från allmänna avdikningsanslaget stadgade villkor, dels ock lån från odlingslånefonden med 79,830 kronor under de i kungörelsen den 9 oktober 1914 (nr 278) angående villkoren för lån från odlingslånefonden stadgade villkor, varjämte Kungl. Maj:t fastställde för företaget upprättad arbetsplan.

Därjämte beviljade Kungl. Maj:t den 23 februari 1923 ytterligare lån från odlingslånefonden med 10,780 kronor.

I till Kungl. Maj:t ställda skrivelser av den 28 februari och 17 juni 1931 samt den 1 februari 1932 hava vissa delägare i företaget av skäl bland annat att de marker som avsetts att torrläggas, ofta vore utsatta för översvämningar, gjort framställning om nedsättning av ifrågavarande till företaget beviljade båda lån.

I ärendet har lantbruksstyrelsen avgivit infortrat utlåtande den 10 mars 1932 och därvid bifogat yttranden av statens lantbruksingenjör Carl Berner av den 30 december 1931 och av statens lantbruksingenjör Gösta Kindblom av den 28 februari 1932.

Av tillgängliga handlingar inhämtas följande:

Förslag till ifrågavarande företag upprättades vid av lantbruksingenjören C. B. Carlson åren 1912—1915 hållen synförrättning enligt lagen om dikning m. m. den 20 juni 1879.

Företaget omfattar:

åker	5.33 hektar
ängs- och odlingsmark samt annan mark	280.34 »

summa 285.67 hektar.

Företaget är slutfört. Arbetena hava godkänts av lantbruksstyrelsen den 11 januari 1926.

Kostnaderna för de låne- och bidragssökandenas andelar i företaget beräknades år 1921 till 119,882 kronor 70 öre och år 1923 till 130,682 kronor 70 öre. Den verkliga kostnaden har uppgått till 157,520 kronor, vilken fördelad på den areal företaget omfattar, uppgår till omkring 552 kronor per hektar.

Den genom vattenavledningen uppkommande förbättringen av samma mark uppskattades år 1921 till 151,859 kronor 30 öre.

Såsom förut nämnts har staten för företagets utförande beviljat:

i statsbidrag utan återbetalningsskyldighet	kronor 39,910
i lån tillhopa	» 90,610

statsunderstöd tillhopa kronor 130,520.

Det beviljade statsbidraget motsvarade vid tiden för beviljandet en tredjedel av den beräknade kostnaden för företagets utförande.

De beviljade odlingslånen motsvara ett belopp av 317 kronor per hektar. Annuiteten å lånen utgör omkring 21 kronor per hektar.

Länsstyrelsen i Jönköpings län har genom utslag den 30 augusti 1927 respektive den 29 februari 1928 fastställt fördelningen av de båda för företagets utförande beviljade lånen. Därav framgår, att lånet å 79,830 kronor skall amorteras under åren 1928—1953 och lånet å 10,780 kronor under åren 1930—1955. Enligt gällande bestämmelser utgör räntan å oguldet kapitalbelopp 3.6 procent.

Av lantbruksingenjörerna Berners och Kindbloms omförmälda yttranden framgår, att de av sökandena omförmälda översvämningarna väsentligen förorsakats av den förändring i vattenavrinningen, som blivit en följd av en efter torrlägningsföretagets slutförande verkställd reglering för kraftändamål av den omkring två mil längre upp i vattendraget belägna sjön Rusken.

Lantbruksingenjör Berner har därjämte framhållit, bland annat, att företagets ökade kostnader till stor del haft sin orsak däri, att arbetspriserna varit höga, då arbetena utfördes, men att jordvärdena efter företagets utförande stadigt varit sjunkande, ävensom att en av orsakerna till

de höga arbetskostnaderna varit den, att olämplig entreprenör först anlätades, vilken ej slutförde arbetet.

Lantbruksstyrelsen har förordat, att — i avvaktan på framläggande från vederbörande intressenters sida av utredning rörande bland annat huruvida särskilda åtgärder kunde vidtagas till förhindrande av ett återuppreparande av översvämningarna å torrlägningsområdet — tillfällig lättnad nu beredd intressenterna i återbetalningen av de till företaget beviljade lånen. Styrelsens yttrande utmynnar i en hemställan om medgivande av uppskov under två år med amorteringen av till företaget beviljade ifrågavarande båda lån från odlingslånefonden med bibehållen skyldighet för intressenterna att under uppskovstiden erlægga ränta efter 3.6 procent å de oguldna delarna av sagda lån.

Då med hänsyn till vad som förekommit beträffande ifrågavarande företag ett uppskov på föreslaget sätt med inbetalningen av amorteringarna å de till företaget beviljade lånen synes utskottet berättigat, anser sig utskottet böra biträda Kungl. Maj:ts förslag. Utskottet hemställer därför,

Utskottet.

att förevarande proposition må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 19 april 1932.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Närvarande: se utlåtande nr 40.